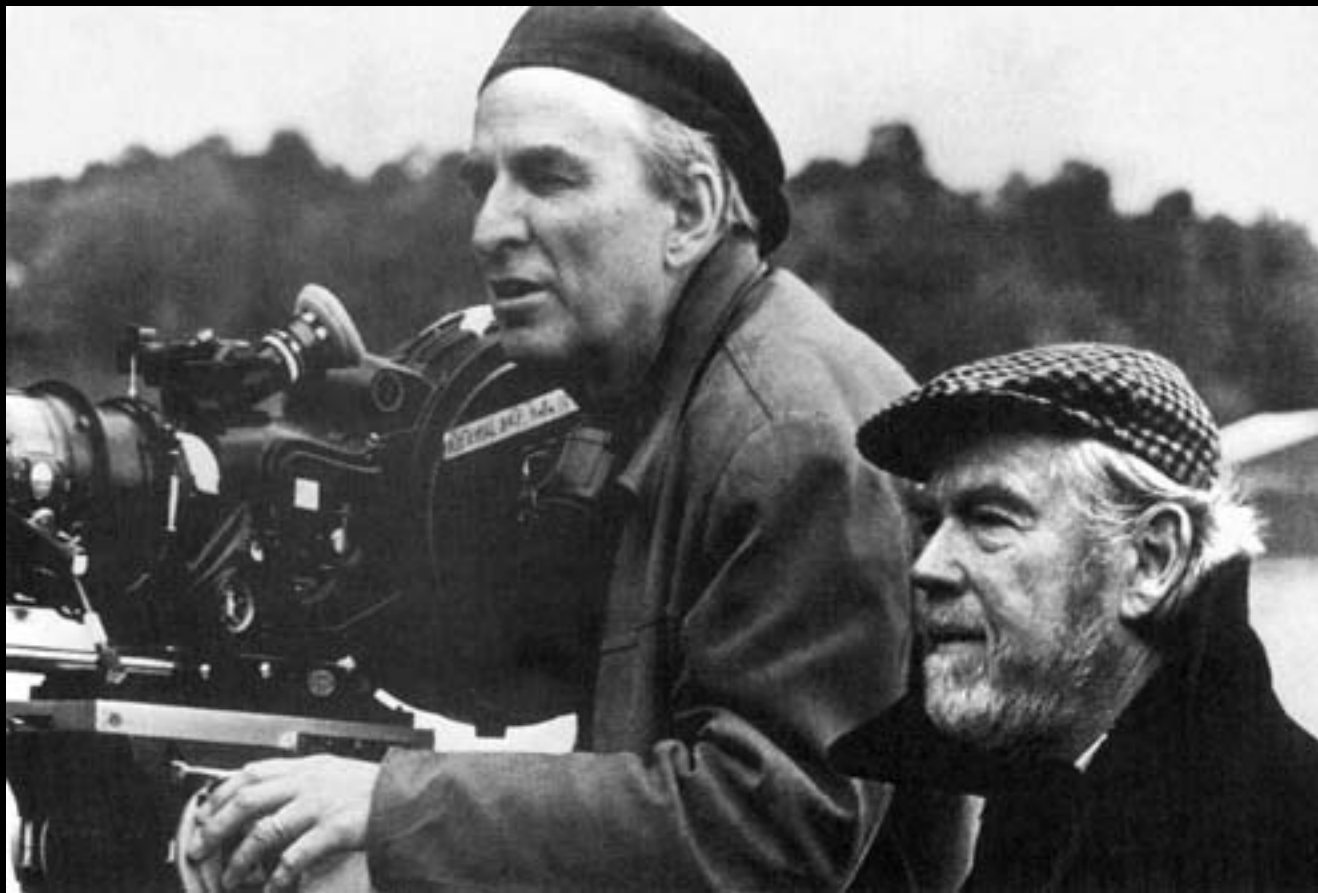

Gritos y susurros

Xavier Flores

En els anys cinquanta, era quasi obligatori que qual-sevol "autor" digne de tal nom havia de ser descobert, consagrat, enlairat, en el festival de Cannes o, pel cap baix, a la "mostra" de Venècia; de fet, gent tan diferent com Mizogouchi, Buñuel o Bergman mateix varen obtenir-hi, a Cannes, prou aplaudiment de la crítica com per convertir-los tot d'una en autors en majúscula de manera definitiva.

És curiós que molts d'aquests descobriments arribassin després d'una llarga trajectòria professional. A Bergman, li va arribar després d'haver realitzat més de quinze llargmetratges, quan va desembarcar a Cannes amb *Sonrisas de una noche de verano*, el 1952, a partir del qual Bergman no ha deixat de créixer com a autor; els admiradors, deixebles i estudiosos no podran queixar-se de la voluntat de mostrar-se i d'entendre's que el director-autor posa de manifest en cada obra; tampoc no podran fer-ho de la coherència de la línia cinematogràfica.

És difícil afirmar si cada nou treball del director suec és una conseqüència de l'anterior, però sí que és patent la voluntat de Bergman de desgranar les seves preocupacions d'una manera, a vegades, sistemàtica, sense importar-li'n la reiteració. És d'agrair que el director s'interessi més per la claredat i per les variacions del discurs artístic que per sorprendre'ns cada cert

temps amb exquisideses a què el rang de l'autor farien creure que hi té dret.

L'aparent necessitat amb què Bergman prossegueix i engrandeix la filmografia pareix causa del seu interès a resoldre dins d'ell mateix temes que l'acompanyen des de sempre. Quan filma *Gritos y susurros* és ja un autor consagrat, per la qual cosa seria fàcil valorar-la només com un exercici d'estil elegant i formalista amb què Bergman obsequia els incondicionals, tancant-se amb les actrius predilectes en un territori perfectament pautat per incursions anteriors. Aquesta lectura del film, sense ser del tot errònia, ens privaria del plaer de degustar-lo amb tota la intensitat que es mereix. La fotografia de Sven Nilqvist i els successius i elegants enquadraments pels quals fa desfil·lar els personatges, l'estructura narrativa mateixa i algunes filigranes formals ajuden a transitar-hi d'una manera excessivament respectuosa i llunyana.

Tanmateix, després del temps passat, tornar al Bergman de *Gritos y susurros* ens retorna aquesta antiga sensació que estam davant d'un autor amb una astoradora habilitat per mostrar unes preocupacions personals com si fossin nostres, i amb una serena capacitat per plasmar el seu discurs usant les tècniques cinematogràfiques amb un acadèmic virtuosisme, que dota gran part de l'obra Bergman d'una fortalesa que la rescata de l'oblit de manera periòdica. ■